

RAN-1802000101010001

B.Ed. (Sem. I) Examination November - 2025
Childhood and Growing Up - Course - 101

Time: 3 Hours]

[Total Marks: 70

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
 Fill up strictly the above details on your answer book.

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

પ્ર. 1. અ. નિમ્નાંકિત પ્રશ્નોના ઉત્તર એક વાક્યમાં આપો.

(08)

1. Psychology શબ્દ મૂળ ગ્રીક ભાષાના કયા બે શબ્દો પરથી બનેલો છે?
2. શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન શાનો અભ્યાસ કરે છે?
3. “કવિ અને રવિની બુદ્ધિક્ષ્મા ભિન્ન છે” પ્રસ્તુત વિધાન કયા પ્રકારની વૈયક્તિક ભિન્નતા દર્શાવે છે?
4. મનોવિકાસના તબક્કામાં 19 થી 24 વર્ષની અવસ્થાને શું કહેવાય છે?
5. ખાનગીકરણ દ્વારા સમાજમાં આવેલ પરિવર્તનનું એક ઉદાહરણ આપો.
6. કેળવણી દ્વારા કન્યા ઉછેરમાં આવેલ એક પરિવર્તન જણાવો.
7. તરુણાવસ્થાના સામાજિક વિકાસના કોઈ એક વિશિષ્ટ લાક્ષણિકતા જણાવો.
8. ‘જે તારે તે તરુણ’ - એવો તરુણાવસ્થાનો અર્થ કોણે આપ્યો છે?

બ. નિમ્નાંકિત પ્રશ્નોના ઉત્તર 40 થી 50 શબ્દોમાં આપો (કોઈપણ છ)

(12)

1. શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનના અભ્યાસનો હેતુ સમગ્ર શિક્ષણ પ્રક્રિયાને સમજવાનો અને તેને વધુ સારી બનાવવાનો છે”. આ વિધાન ઉદાહરણસહ સમજાવો.
2. શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનના કોઈપણ બે લક્ષણો (સ્વરૂપ) સમજાવો.
3. તાર્કિક વિચારશક્તિની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
4. વાતાવરણની વૃદ્ધિ અને વિકાસ પર થતી અસરનું એક ઉદાહરણ આપો.
5. “સમાજમાં થતા પરિવર્તન માટે કેળવણીને મુખ્ય પરિબળ તરીકે ગણવામાં આવે છે” - ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
6. સ્વાસ્થ્ય અને શરીર બંધારણ બાળકના સામાજિકીકરણને કેવી રીતે અસર કરે છે?
7. તરુણાવસ્થાની કોઈપણ બે વિશેષતાઓ સમજાવો.
8. તરુણાવસ્થાની કોઈ એક સમસ્યા ઉદાહરણ આપી સમજાવો.

પ્ર. 2. નીચેના પ્રશ્નોના 300 થી 400 શબ્દોમાં જવાબ લખો.

(10)

બાળ મનોવિજ્ઞાનનો અર્થ સમજાવી, બાળ મનોવિજ્ઞાનના કાર્યક્ષેત્રના સવિસ્તાર અને ઉદાહરણસહ સમજાવો.

અથવા

મનોવિજ્ઞાનની વર્તનવાદી વિચારધારાની સવિસ્તાર સમીક્ષા કરો.

- પ્ર. ૩. નીચેના પ્રશ્નોના ૩૦૦ થી ૪૦૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
વૃદ્ધિ અને વિકાસની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેમના લક્ષણો વિશે જણાવો.
અથવા
વૈયક્તિક ભિન્નતાની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેના અભ્યાસનું શૈક્ષણિક મહત્વ વિગતે ચર્ચો.
- પ્ર. ૪. નીચેના પ્રશ્નોના ૩૦૦ થી ૪૦૦ શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
સામાજિકીકરણનો અર્થ આપી પરિવાર અને શાળામાં થતી સામાજિકીકરણની પ્રક્રિયા સમજાવો.
અથવા
સામાજિક પરિવર્તનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી સામાજિક પરિવર્તનની બાળક પર થતી અસર ઉદાહરણસહ ચર્ચો.
- પ્ર. ૫. નીચેના પ્રશ્નોના ૩૦૦ થી ૪૦૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
તરૂણાવસ્થાની શારીરિક, માનસિક અને સામાજિક જરૂરીયાતોને ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
અથવા
તરૂણાવસ્થા દરમિયાન તરૂણોમાં થતો શારીરિક અને માનસિક વિકાસ વિગતે સમજાવો.
- પ્ર. ૬. નીચેના પ્રશ્નોના ૩૦૦ થી ૪૦૦ શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
તમે વ્યક્તિગત તફાવતોને અનુરૂપ તમારા વર્ગમાં વર્ગમાં કેવી શિક્ષણ વ્યવસ્થા ગોઠવશો?
ઉદાહરણ આપી સમજાવો.

ENGLISH VERSION

- Q. 1. A. Answer the following questions in one sentence: (08)
1. The word *Psychology* is derived from which two Greek words?
 2. What does Educational Psychology study?
 3. The statement "*Kavi and Ravi have different levels of intelligence*" indicates which type of individual difference?
 4. In the stages of mental development, what is the stage of 19 to 24 years called?
 5. Give one example of change in society brought by privatization.
 6. Mention one change in girl's upbringing due to education.
 7. State one special characteristic of social development during adolescence.
 8. Who defined adolescence with the meaning "*je tare te tarun* "?
- B. Answer the following questions in 40-50 words. (Any Six) (12)
1. "*The purpose of studying Educational Psychology is to understand the entire process of education and to make it better.*" Explain this statement with example.
 2. Explain any two characteristics (nature) of Educational Psychology.
 3. State the characteristics of logical thinking.
 4. Give one example of the effect of environment on growth and development.
 5. "*Education is considered a major factor for bringing change in society.*" Explain with example.
 6. How do health and body structure affect the socialization of the child?
 7. Explain any two characteristics of adolescence.
 8. Explain any one problem of adolescence with an example.

- Q. 2. Answer the following in 300-400 words. (10 Marks) (10)**
Explain the meaning of Child Psychology and discuss in detail its scope with suitable examples.
- OR**
- Write a detailed critical review of the Behaviourist school of psychology.
- Q. 3. Answer the following in 300-400 words. (10)**
Explain the concept of growth and development and discuss their characteristics.
- OR**
- Explain the concept of individual difference and discuss in detail the educational significance of its study..
- Q. 4. Answer the following in 300-400 words. (10)**
Explain the meaning of socialization and describe the process of socialization in family and school.
- OR**
- Explain the concept of social change and, with examples, discuss the effect of social change on the child.
- Q. 5. Answer the following in 300-400 words. (10)**
Explain with examples the physical, mental and social needs of adolescence.
- OR**
- Discuss in detail the physical and mental development of adolescents during adolescence.
- Q. 6. Answer the following in 300-400 words. (10)**
How will you organize teaching-learning in your class according to individual differences? Explain with examples.
-